

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe $\frac{1}{2}$ an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., $\frac{1}{2}$ pag. 40 cor., $\frac{1}{4}$ pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

† AUREL VLAICU

A plecat din București să treacă Carpații în zbor venind la Orăștie la adunarea populară! Dar la poalele Carpaților, i-s'a rupt mașina și a căzut jos, — rămânând zdrobit pe loc! — Dus napoi la București, a fost înmormântat Mercuri, 17 Septembrie n. Opt feciori din satul lui au mers la înmormântarea lui, având să-i ducă cosciugul ei, cari i-au ajutat să facă întiile zboruri. Fetele din sat i-au trimis o cunună de flori din satul lui. Feciorii i-au dus și o mână de pământ din satul seu. O deputațiune a Românilor Orăștieni, în frunte cu Dr. Vlad, a alergat la București la înmormântarea iubitului nostru frate!

Dar de mare bucurie ne mai lipsiși Doamnel!

Cei-ce au fost la sărbările „Asociațiunii” la Orăștie știu, că clipa cea mai înălțătoare de suflete, a fost: defilarea măreață a celor peste 30 de comune din acest ținut, trecând prin ulița de frunte și peste piața orașului, răvârsându-se pe „Dealul-mic”, locul nouă neprețuit de scump, pe care s'a făcut anul trecut strălucitul zbor al lui Vlaicu. A fost acest deal coperit acum iarăși de o mare albă de Români, ca la 5—6000, ca și atunci la zborul lui.

Și, la această nouă mare de Români adunați voia el să vină să se arate, să le aducă solie de frați și bucurie dela București! Ci-că a plecat din București spunând:

— *Am să ajung la Orăștie, tocmai atunci când conductul popular va sosi și el pe Dealul meu!*

Doamnel! De mare bucurie ne-ai făcut orfani! Căci n'am avut noi în zilele sărbătorilor dela Orăștie clipă mai frumoasă ca aceea, când marea de popor se întinsese pînă albă pe Dealul mic! Sufletele și inimile noastre erau pline de bucuria acestei vederi. Dacă atunci mai nimeria, pe neașteptate, și negrăit de scumpul nostru Aurel Vlaicu, ne-am fi înălțat pân' la ceriuri de fericiri!

Ci Dumnezeu nu ne făcu parte de această mare fericire. Dragul nostru Vlaicu, în loc se sosească plutind pe ceru și înălțînd și ale noastre suflete spre acel cer curat și fericitor, — zăcea în aceste clipe zdrobit, turtit la pământ de fringuria alcătuire a mânilor omenești, de mașina căreia își încredințase soarta, viața!

Plecuse din capitala română Sîmbătă după amiaz de pe cîmpul de zbor de lingă București, dela Cotroceni, dorindu-i-se de mulțimea de pretini și stimători ce erau de față, izbîndă deplină și zbor cu noroc! Era să fie un zbor-minune și care mai ales avea să facă minuni de însuflețire în sufletele Ardealului! Doi pretini ai sei îl însoțiau și urmau cu automobilul pe drumul țării, gonind din răspuțeri ca să se țină pe urma lui. A și venit în zbor foarte frumos, peste sate și orașe oprindu-se la fiecare comună mai mare și făcînd cite-o roto-coală prin aer pe de-asupra ei, spre bucuria și plăcerea poporului ce îl privea și admira. Frumoase rotiri a făcut asupra orașului Ploești, unde lumea l'a aclamat și aplaudat cu nedescrisă însuflețire, apoi și-a urmat zborul mai departe spre Cîmpina. În apropiere de Cîmpina, în hotarul satului Bănești, însă, l'a ajuns grozava nenorocire: o aripă a mașinei s'a rupt și mașina cu zburătorul s'a rostogolit prin văzduh în cădere grozavă spre pământ! Cînd s'a izbit de pământ, a rămas zdrobit și om și mașină, de s'a făcut numai o grămadă de ruine! Sărmanul și scumpul nostru Vlaicu a fost găsit acolo, cu spinarea ruptă cu picioarele amîndouă frînte, cu brațul drept zdrobit, ba și cu fața greu stricală: să vede că o dungă a motorului îi rupsesse laturea sîngă a obrazului și nasul... Era numai o grămadă de carne ghemuită în scaunelul de șezut la mașinei... A murit, negreșit, într-o clipă, fără chinuri, fără dureri prelungi...

Deregătorile din partea locului, vestite despre nenorocire, au ieșit și l'au scos de sub ruinele mașinei, și au luat măsurile de lipsă pentru îngrijirea cu cînstea cuvenită a rămășițelor pămîntești cari adăpostiseră un suflet alit de visător și

spre nălțimi rîvnitor, care și-a primejduit și pace și tîc și în-sași viața sa, de dragul de a săvîrși fapte, cari să înalțe sufletele în tot poporul românesc, în deosebi în poporul frumosului Ardeal, pe care atîta l'a iubit și l'a dorit!..

Nenorocirea s'a întîmplat pe la orele 5 d. a. În această zi abia s'a dat de știre la București, ca de acolo să se vestească mai departe cei pe care îi privește. Duminecă dimineața, pe cînd noi aici ne pregăteam mai în plin la sărbările culturale, veniră întiile telegrame dlui Dr. Vlad, că ce s'a întîmplat cu Vlaicu. Ca să nu se tulbure și întunece cu totul sufletele, știrea s'a dat numai în cerc restrîns, totuși ea s'a lăsat ca fulgerul și peste tot locul vedeai fețe înspăimîntate, întrebînd de e adevărat ce să aude? Nime nu voia să creadă. Fiecare se amăgea pe sine că va fi numai o scornitură, sau și de e ceva în zvon, nu va fi așa grozav cum să aude!..

Dar Dzeu nu vru să ne cruțe. Intreagă zguduitoarea veste să adevăr pe deplin, izbînd ca o lovitură de peatră grea în inimile noastre ale tuturor! De aci încolo sărbările noastre erau ca privirea unui mîndru steag tricolor, de care își crește inima cînd îl vezi, dar avînd tras peste el un vîl negru, semnul cernit al jalei grele. Cu adevărat un ochiu ne ridea, altul ne plîngea... Și această chinuță stare sufletească s'a resimțit într-una peste toate sărbările noastre...

Și l'au ridicat pe scumpul și nenorocitul nostru Aurel Vlaicu din hotarul satului Bănești și l'au dus în orașul Cîmpina și aci doctorii i-au îndreptat zdrobitele oase, l'au așezat frumos pe patul de veci, i-au tocmnit ranele, i-au coperit fața cea rănită, și pe laturea cea rămasă întreagă se vedea par'că un zîmbet fericit, zîmbetul celui ce în lumea celor nemuritori să vede înălțat!..

Și l'au dus apoi Duminecă la București.

Pe tot drumul, pe la gări, lume multă ieșea în calea trenului care avea adăugat la urmă un vagon cu cosciugul iubitului și îndrăznețului Vlaicu. Îndeosebi la București, unde cosciugul a sosit Duminecă după prînz, lume multă a înșimpinat, mută de durere, sosirea trupului rece al copilului răsfățat al capitalei și l'au petrecut cu jale pân' la biserica Sfîntul-George, unde a fost înălțat catafalcul lui.

— Fruntașul între zburătorii din Țară: Principele Bibescu, comandantul companiei de zbor al armatei române, — a alergat la fața nenorocirii și îndată a cumpărat locul pe care a căzut Vlaicu, și pe acel loc îi va ridica un monument frumos! S'a pornit în Țară adunarea de bani în acest scop. Îndată s'au strîns mai multe mii de Lei. Și să adună încă.

Vlaicu a fost declarat de Mortul Națiunii, al Țării, și el a fost înmormîntat pe cheltuielile Statului român, dîndu-i-se onoruri militare, ca unuia ce își pusese știința și ființa sa în slujba armatei Țării. La înmormîntare i-a cîntat, sfîșietor de jalnic, muzica Regimentului Mihai-Viteazu Nr. 7 și au luat parte trimișii Regimentului 2 de artilerie și a tuturor trupelor din București, toate purtînd haine de paradă de jale.

Și precum asupra mormîntului soldaților ce au luat parte la războiu, o companie de soldați trage salve de pușcături de onoare, — așa asupra mormîntului deschis alui Aurel Vlaicu s'au făcut rotiri în zbor de zburătorii armatei române: un căpitan, un locotenent (Oberlainant) și un sublocotenent.

M. Sa Regele Carol, vestit despre nenorocire, a trimis celor din jurul mortului o telegramă zicînd:

„Groznică nenorocire care a răpit neamului pe unul din cei mai iscusiți și viteji fii ai sei, a îndurerat adînc pe Maestățile Lor Regele și Regina. Din porunca Lor înaltă, vă rog să arătați familiei simțămîntele de adîncă părere de rău a Maestăților Lor pentru marea pierdere suferită!..”
Adjutant Angelescu.

Serbările „Asociațiunii”.

— Din partea familiei să afla la București: Tatăl răposatului, Dumitru Vlaicu și fratele răposatului, Ion Vlaicu, duși încă de Duminecă, iar marți sara dimpreună cu trimișii noștri și cu flacăii din popor, a mers și jalnica mamă și două surori ale răposatului.

— Dela Orăștie a plecat o delegație de trei! Dr. Aurel Vlad, Sebastian Bornemisa și Adrian Cristea, ca trimișii Românilor de aici, dl Dr. Vlad avînd să vorbească la mormîntul care ne înghiți pe cel mai scump fiu al acestui ținut, în numele românilor de aici, iar dl Seb. Bornemisa, trimișul foilor naționale de aici, care dela cei dintii pași de încercare ai lui au stat mereu în juru-i încurajîndu-l, să-i ducă cel din urmă și trist salut al acestor foi și a întregii prese române dela noi...

— Din Binținți, satul nașterii lui, au plecat 8 feciori, soți ai copilăriei lui, cari l-au urmărit în cele dintii încercări de zbor și i fineau ținută mașina până prindea motorul putere și apoi îi dădeau drumul în minunatele zboruri — s'au dus să-i iea pe brațele lor cosciugul și să-l poarte spre locul de odihnă vecinică...

— Fetele din Binținți au trimis prin cei 8 feciori, o cunună de flori din satul lui, care să fie pusă pe sicriul lui cel înstrăinat...

— Și i s-a trimis un pumn de pământ din țara lui, pe care dl Dr. Vlad îl va arunca în groapa lui ca cel dintii pământ pe sicriul lui...

— Și mai presus de toate trimișii noștri duc la București, pe lingă jalea noastră adîncă, și dorința noastră viuă, ca: în mormîntarea ce s'a făcut acum acolo, să fie numai vremelnică, până ce vom putea întocmi lucrurile ca să-l aducă acasă și să-l îngropăm aici în țara lui, în scumpul lui Ardeal, în pămîntul satului lui, spre care însuși alîta s'a dorit și spre care își îndreptase și acest cel din urmă zbor al seului.

Aici îi este locul, aici îl dorim, aici trebuie să vie!

Și până atunci însă, Doamne, odicnește-l în pace, fă-i somnul lin și plăcut ca legănarea unui zbor frumos, și îl așează între cei mai buni și aleși ai țării! Iar nouă și părinților lui dă ne vre-o mîngăere că nu mai putem purta durerea și jalea asta mare ce ne rupe inimile!

Ce fără noroc fuserăm!...

O adresă

Mamei lui Aurel Vlaicu

Binținți.

Scumpă soră!

Ne apropiem cu sfială și cu suflet cernit de tine, cea mai îndurerată mamă din lume, și cercăm noi nemîngăiatele, a te mîngăia pe tine.

Fiiul Tău a fost fiiul nostru; Durerea care sîlșie inima Ta, sîlșie și pe a noastră; Lacrimile Tale se amestecă cu lacrimile noastre.

Deva, 17 Sept. 1918.

„Reuniunea Femeilor Române din comitatul Hunedoara”.

Toate au reușit în chip mulțumitor. Unele chiar neașteptat de bine. Ședințele oficioase au decurs serioase și demne. Lucrarea comitetului a fost găsită ca bine săvârșită intru toate. Conferințele dlor Dr. Radu și Dr. Dragomir foarte reușite. — Producțiile în jurul adunării izbutite: Conductul poporal măreț: concertele foarte bune; Expoziția meserieșilor și a Reuniunii femeilor de tot frumoasă; înscrierea de membri mulțumitoare: Asociațiunea a dus 7319 cor. dela noi.

Cătră tine, iubit popor din Orăștie și jur și din Valea-Geogăgiului, ne întoarcem cel dintâi gând și cel dintâi cuvânt al nostru! Tie îți aducem înțâia linie mulțumirile și laudele cărturarilor tăi și a înalților oaspeți ce avuserăm cu toții în zilele de 14 și 15 Septembrie la Orăștie. Căci tu, drag popor, ascultând chemarea frajilor tăi cărturari din Orăștie, pregătitorii adunării și a sărbătorilor, ai făcut cu puțință să le arătăm prețioșilor oaspeți o icoană viuă din cele mai mărețe și înălțătoare de suflet: marele conduct poporal al comunelor din acest ținut, în care așa de frumos s'a reoglin-dit întreg poporul nostru voinic și curat și inteligent din părțile Orăștiei. Ai trecut, drag popor, pe dinaintea miilor de privitori, în șiruri îndesate și mult arătătoare, ai trecut ca o armată falnică și care îți umple peptul de încredere în tine însuși:} Căci cine a avut ochi de văzut și cap de priceput, a putut înțelege din defilarea aceasta măreață, că aci popor și conducători, plugari și domni, una sunt! Legași sunt ei cu inimile și cu sufletele de olaltă. Și aceasta de mare preț este! Căci din ea în zile de probe grele, pot izvorî mișcări de o tărie hotărîtoare!

Ascultarea frumoasă ce ai dat chemării nu a arătat lumii numai ce fel de popor curat și voinic avem, ci a făcut să crească în ochii lumii înțelegătoare însămnătatea acestui popor, care uite, cum știe să se miște la chemarea fruntașilor săi, și a crescut în greutate și însămnătatea acestor fruntași înșiși.

Fiiți, iubii fraji, îmbrățișați cu dragoste pentru ținuta voastră vrednică și cinstită, prin care onoarea vi-ai făcut în înțâia linie vouă, dar și nouă!

Luminatul președinte al „Asociațiunii”, dl Andrei Bârseanu, după ce a văzut Duminecă conductul vostru, în ședința de Luni, cel dintâi cuvânt ce a avut la deschiderea ședinței a fost: să aducă cea mai călduroasă mulțumită poporului din acest ținut pentru măreața sa defilare de ieri, care a fost ca un salut sărbătoreț adus „Asociațiunii”. Vă împărtășim prin aceasta mulțumita Președintelui Asociațiunii și o căldă strîngere de mână din partea lui și a tuturor fruntașilor dela conducerea președintelui așezămînt cultural.

Asemenea cuvinte de mulțumită și de laudă să aduc femeilor române din popor, cari ascultînd rugarea doamnelor române Orăștience, au dat cele mai frumoase lu-

cruri de mână ale lor, de s'a făcut din ele prea frumoasa expoziție de lucruri de mână femeiești, — care a fost și ea un punct din cele mai însemnate ale arătătorilor din firul acestor sărbări! Laudă să trimite tuturor!

Iată acum darea de samă despre mersul sărbătorilor înseși:

Sîmbătă, în preziua.

— Primirea comitetului. —

Arangiatorii noștri din loc au pregătit o primire cit mai frumoasă Comitetului central, dela conducerea „Asociațiunii”. Știindu-se că va sosi Sîmbătă după prînz cu trenul de 4 ore, comitetul Despărțămîntului Orăștie în frunte cu dl Dr. A. Vlad, directorul Despărțămîntului, și cu număroși inteligenți încă, au ieșit în calea Comitetului conducător dela Sibiu, la gară. Iar dl Nicolau Branga (func. la „Ardeleana”), arangeatorul conductului poporal, a ieșit cu 40 de călăreși îmbrăcați în costum de Călușeri, cu cocarde tricolore la căciulă și cu brîne tricolore peste mijloc. Unii în cămeși de călușeri ca pe aici, alții în cămeși ca pe la Brașov, etc. Foarte drăguși și felurii.

Cînd trenul s'a oprit și membri Comitetului central dela Sibiu, în frunte cu mult stimatul președinte Andrei Bârseanu, s'au dat jos, dl Dr. Vlad a salutat cu cuvinte înflăcărate de dragoste de neam pe solii celui mai înalt așezămînt cultural al nostru, arătînd bucuria Orăștienilor de a-i putea avea în mijlocul său! Dl A. Bârseanu mulțumește de căldurosul salut și arată cită dragoste de muncă culturală, fericitoare de neam, călăuzește pașii „Asociațiunii” spre acest falnic ținut românesc. Vii aclamări acoper cuvintele dlui președinte al „Asociațiunii”.

Vin la trăsuri. Dl Bârseanu la loc cu Dr. Vlad în trăsura din frunte, apoi cite un membru de comitet cu un întîmpinător de aici, — și să face un șir lung de trăsuri, vre-o 25, iar pe lingă ele și nainte călăresc în pas săltat cei 40 călărași-călușeri, dînd convoiului o înfățișare sărbătorească și frumoasă...

Așa ajunge convoiul în oraș, la poarta de triumf ridicată la încruciașarea drumurilor la colțul caselor Corvin. Poarta e mare și frumoasă, și din frunzișul des ce o copere să desprinde luminoasă scrisoarea albastră pe pinză albă: „Bine ați venit!” Sub această poartă așteaptă pe înalții oaspeți căpeteniile orașului nostru dl primar Andrae, senatorul Szász protonotarul Dr. Sotir, inginerul

Bohățel, fiscul Dr. Antonj, cassarul Gross, controlorul Pro-cinkievici, oficiantul Hollitzer, și căpitanul de poliție Baksay. — Sub această poartă trăsura cea dintii să oprește. Președintele se dă jos. Primarul îi pășeste înainte și îl salută cu călduroase cuvinte rostite ungurește și românește. Primăria orașului zice dsa, să alătură cu drag la primirea ce vi s'a pregărit ca la muncitori pacinici în ogorul culturii. Ne face o deosebită bucurie a vă putea saluta și în orașul nostru, ca pe unii ce stăruii pentru desvoltarea poporului. Românește a zis: „Ca primar al orașului vă salut și vă zic un: Bine ați venit! Și doresc să vă aflați bine și mulțumiți în orașul nostru!” A răspuns dl Bîrsean, mulțumind pentru frumoasa primire ce să face societății culturale în numele căreia vine, societate care e totodată și deplin patriotică, întrucît lucrînd pentru înălțarea în cultură a poporului român prin asta face un lucru de folos însăși patriei! —

Vii aclamări coper cuvintele dlui Președinte.

Iar corul „Reuniunii române de cîntări” din loc, condus de dl I. Branga, președintele Reuniunii, întonează imnul „Măestri și plugari” scrisă tocmai de dl Andrei Bârseanu, ca o slăvire a muncii și a chemării la înfrățire a tuturor Românilor, la muncă! Trăsurile apoi pornesc nainte pe sub poarta care salută viu pe toți. Banderiul de călăreși conduce și însojește convoiul pe de margini. Inaintea hotelului „Central” (casă românească) să opresc, unii fiind încuarțirați aci, alții sunt conduși la cartierele lor.

— Seara lumea s'a adunat în hol „Central” la „sara de cunoștință”. Dl Dr. Boca, secretarul Despărțămîntului și președinte al comitetului de încuarțirare, salută iubii oaspeți în cuvinte calde și avîntate. Vicepreședintele „Asociațiunii”, dl Dr. Suciu, canonic în Blaj, mulțumește.

Ziua întii.

Intre orele 8 și 10 s'a servit sfînta liturgie în bisericile din loc, iar la oarele 10 și un sfert s'a deschis în sala hotelului „Central”

Ședința I.

La masa din capul salei luau loc membri comitetului central: Andr. Bârsean, președintele, Dr. Suciu, vicepreșed., N. Ivan, Ioan Negruțiu, Gavrila Precup, Dr. I. Lupaș. Dr. Vas. Bologa, și secretarul Ocl. C. Tăslăuanu.

În fața lor, în rîndul dinții, oaspeți aleși, ca Dr. T. Mihali, Dr. V. Lucaciu, Dr. St. C. Pop, V. Dămian, Dr. I. Maniu, și printre ei prețuții oaspeți din Țară: Barbu Ștefănescu Delavrancea, mare scriitor și fost ministru, Virgil Arion, profesor, Al. Florescu cari făceau să se oprească asupra lor cu multă dragoste toate privirile celor ce nu-i cunoscuse până aci. — La o masă, la stînga mesei prezidiale, stau trimișii foilor noastre. Venise mulți, aproape dela fiecare foale. Anume: A. C. Domșa, redactorul „Unirii”, I. Monani pentru „Românul”, Dr. Voicu Nișescu și I. Cl. Juga, pt. „Gazeta Transilv.” Dr. Brediceanu „Drapelul”, I. U. Soricu pt. „Lumina Nouă” (din România), Dr. Braniște „Drapelul”, I. Schiopu „Luceafărul”, Seb. Bornemisa pt. „Căsinzeana”, Val. Drăgan „Solia Satelor”, L. Paukerow „Minerva” București și I. Moja „Libertatea”.

Ședința a fost deschisă de dl președ. A. Bârseanu prin o cuvîntare luminată și caldă, care aruncă o privire asupra cîmpului de muncă culturală a neamului și arată unde cît am sporit și unde cît ar fi de dorit ca să se muncească încă pentru a ne apropia de fericitoarele ținte spre cari nizuim. Ne vom face o plăcere a aduce această vorbire în unul din numerii viitori, căci ea deși arată, cu privirea sa rece și dreaptă, și lipsuri, dar dă și calde nădejdi, că totuș neamul pe bună cale e pornit, și frumoși pași de înaintare face! Să nădăjduim, să credem în viitor, și să muncim numai cu voe bună, — și atunci ajunge-vom să vedem bună parte din visurile noastre intrupate!

»Viitorul mai bun al unui neam — încheie dl Bârseanu vorbirea sa cuminte, — se făurește prin muncă neobosită, prin alipire desăvîrșită și de multe ori prin jertfe grele!

»Ce muncă ar putea fi însă prea grea, ce jertfă s'ar putea numi prea mare, cînd e vorbă de asigurarea viitorului neamului nostru?

»Părinții nostri au dovedit-o, noi n'avem decît să le urmăm pildă!

Cuvîntele dlui președinte au fost viu coperite de aplauze și aclamări.

La cuvîntul dl Dr. Vlad, directorul Despărțămîntului Orăștie și președintele comitetului de arangeare a adunării și a sărbătorilor, și salută în numele Orăștiei scumpul oaspe, Asociațiunea! Dsa e încredințat că neamul românesc numai prin cultură națională va ajunge a-și putea împlini marea chemare ce o are la aceste porți ale Monarhiei, rol de mijlocitor între Apus și Răsărit. Asociațiunea stă în slujba acestei sămînuri de cultură. Mulțumește Comitetului ei conducător și oaspeților veniți cu el, pentru că au venit să vestească

și în acest orășel cu caracter românesc, viitorul din ce în ce mai bun!

Dl Dr. Iuliu Maniu salută Asociațiunea din partea „Societății de teatru”.

Președintele mulțumește salutarilor, și salută din partea sa ființa de față a unor oaspeți aleși ca cei din Țară, dar pomenește cu durere și de zvonul încă ne-adeverit deplin, despre împlinirea groaznică a distinsului... fiu al acestui ținut, Aurel Vlaicu, zvon care afit de mult ar dori să se afle de neadevărât... Dacă însă Dzeu va voi să ne certe cu adeverirea știrii, să zicem și aici din toate inimile noastre ca „Dumnezeu să-l odichnească cu pace”. Adunarea se ridică în picioare în semn de jale și mulț de spaima că așa va fi...

Să aleg comisiile: pentru cercetarea raportului comitetului, pentru al socotelilor și bugetului, pentru înscrierea de membri și pentru candidarea noului comitet, — apoi ședința înfi se închide, vestindu-se a doua mîne la 9 ore.

La Expoziție.

La oarele 12. lumea se adună la hotel „Transilvania” în a cărui sală mare e arangeată Expoziția. Să face deschiderea Expoziției prin dl Adrian Cristea, președintele Reuniunii Meseriașilor nostri de aici, arătînd însemnătatea mare și rostul economic și național înalt ce îl au meseriașii, ca și negustorii, în organizmul și dezvoltarea unui popor. E fericit a putea arăta, că la Orăștie breasla meseriașilor români crește și să întărește mereu, dovedind hărnicie și istețime, precum să vede și din Expoziția de față, — care este minunat întregită prin Expoziția Reuniunii femeilor, cari au împodobit această sală cu alitea lucrări ale sprintenei mâni a femeii române!

Dl Andrei Bârseanu, președintele „Asociațiunii” salută expoziția și pe vrednicii meseriași și harnica Reuniune a femeilor, arătînd că Asociațiunea e fericită a vedea, din privilegiul adunării sale, această frumoasă expoziție, care îndreptățește legarea celor mai frumoase nădejdi de Orăștie!

Dl G. Precup, președintele meseriașilor români din Blaj, salută pe meseriașii rom. din Orăștie în numele Reuniunii din Blaj, spunînd că va duce acasă veste, că meseriașii din Blaj au în Orăștie frați vrednici și harnici, și Reuniunea femeilor din Blaj are sora falnică la Orăștie!

Lumea a trecut apoi în privire frumoasă expoziție, rămînînd cu toții fărmecești îndeosebi de minunatele lucrări ale Atelierului de țesătorie din Orăștie, executate sub supravegherea conștiențioasă a directorului Atelierului dna Victoria Dr. Erdeli și a dșoarei V. Barițiu, conducătoarea lucrărilor. Era de față și dna prezidentă a Reuniunii, Elena P. Hossu L. din Deva, venită la adunare și expoziție. Dar și printre obiectele expuse de mă-

estri să aflau multe de o măestrie ce storcea admirare.

Dela expoziție, pe la ora 1 d. a. lumea s'a adunat la

Banchetul

arangeat în sala hotelului „Central”. Am fost peste 300 de inși de față. Printre oaspeți erau și domni: Andrae primarul orașului și Fodor, primpretore al cercului, apoi domni din Țară. S'au rostit frumoase vorbiri de dnii Bârseanu pentru Maestratea Sa, Dr. Oct. Sglimbea pentru Comitet și Asociațiune și cultura română pe care o slujesc; Dr. Suciuc pentru comitetul organizator al sărbătorilor; N. Ivan, pentru autorități; I. Andrae, primarul Orăștiei, pentru „Astra” și pentru poporul român care luptă cu multe greutăți și pedeci, și totuși răzbește vădit înainte! Dorește „Astrei” înălțare tot mai frumoasă pe ceriul culturii și biruință peste toate! Frumoasa vorbire e viu aplaudată! Dl primar a vorbit nemțește, după ce la primirea de ieri vorbise ungurește și românește. A mai grăit Dr. Dăian pentru oaspeții din Țară; B. Delavrancea (le stăruitoarele cereri ale salei) pentru iubirea ce trebuie să lege toate inimile și care face minuni, căci nu cunoaște hotare. — Dl Precup vorbește pentru pressă (foi). Apoi președintele invită lumea să se ridice să mergem să privim

Conductul poporal,

care a vestit că pornește din fața școlii române, spre piață. Am ieșit cu toții în stradă și am admirat marea arătare! Iată să zăresc poliștii deschizînd drum, apoi pe la colitura drumului în fața farmaciei Vlad să ivește conducătorul călăreșilor și a conductului peste tot, dl Nicolau Branga în un frumos costum de Brașov cu căciulă la Mihai, cu eșarpă tricolor, venind în un paș legănat pe calul mîndru. După dsa în șire de 4. roiul de călărași, cari de cari mai frumoși, mai chipeși, o sută douăzeci de inși, înaintînd în plăcută legănare. Muzica militară, așezată la colțul cafenelei Eisenburger, îi primește cu intonarea unui însuflețit marș românesc! — Printre acești călăreși, adunați din Orăștie și din toate comunele din jur, erau și 15 voinici pe sprinteni cai de munte: erau călăreșii din Balșa 10, și din Cib 5, de pe Valea Murașului, aduși de vrednicii preoți Todea și Popovici. Lumea a aclamat defilarea mindrului banderiu.

Lăsînd după ei depărtarea potrivită, a urmat convoiul comunelor, purtînd fiecare o tablă cu numele comunei țipărit mare. În frunte venea Orăștia, un grup frumos și puternic: în capul lui Meseriașii, ceală mare și mindră, apoi Grupa zidarilor în cap cu Călușerii sei, după ei factorii și fetele, apoi bărbai și nevestele; urma grupa femeilor purtătoare a vechei propoade

din portul de aici, apoi cele cu portul schimbat de azi, apoi ceala frumoșilor bătrîni, încheînd convoiul Orăștie. — Vin celelalte comune pe rînd: Iacă Binșinul, care plecase cu voie bună și cu steag în frunte, și în oraș îl izbi știrea groaznică, că fata satului lor, Aurel Vlaicu s'a nenorocit!... Ei își înfășurară steagul pe lângă rudă și îl încinseră cu fundă (pantlică) neagră și așa își mearsă drumul, triști, cu capul plecat de durere... Vederea lor izbucni iarăși lacrimi din ochii a sute de privitori... Vine Beriul, Balomirul, Sereca, Bobilna (Bobilna închipuie culesul de vii: în mijlocul grupului au carul cu butea învălîtă în vișă de viie și corfele cu struguri și culegătorii); Cugir, Căstău, Dinculmic, Valea-Geoagiului, Mărlinestii, Ludeșii, Orăștioară, Pișchinji, Pricaz, Romos, Romoșel (Romoșelul aduce nunta: carul cu 4 boi, cu lada de zestre, cu femeile pe loitre, cu mireasa nainte, strigînd și chiînd; un chip foarte drăguș!), Valdei, Turmaș, Tămășasa, Turdaș, Șibot, Spinii, Șibișel. Conductul îl încheie Vinerea, care aduce claca de secere, cu cununa de grîu, cu secerătorii și secerătoarele cu secerile pe umăr, cîntînd ale cununei și carul cu parii și oamenii cu furcoaiete de clădit!

Aproape fiecare comună își avea în frunte un grup de Călușeri, cari, neastîmpărați și sprinteni, mergeau jucînd pe drum! Și aproape în fruntea fiecărei comune preotul ori preoții și învățătorii din sat.

A fost ceva foarte frumos și impunător!

Muzica militară l-a petrecut pe toți în trecerea lor prin piață, cu mindre marșuri românești.

Pe Dealul-mic s'au pus comunele în rînd, împlinîndu-și în pămînt ruda cu tabla și apoi jucînd acolo în voe bună, priviți de mulțimea de oaspeți ce treceau dela o comună la alta.

După o oră de petrecere cu joc, albele roiuri au pornit în jos spre oraș și de aci spre casă, în pace și rîndială de toată lauda.

Poporul nostru s'a purtat așa de frumos, așa cîștit, cuviincios, încît suntem mindri a ne numi frați ai lui, și îi trimitem și prin asta mulțumita tuturor celor ce au văzut marea lui defilare, plină de bărbăție, de farmec și de sănătate!

Celelalte

Sara a avut loc Concert, în ziua următoare apoi privirea Expoziției, conferința directorilor de Despărțăminte, ședința secțiilor literare, ședința a II-a, seara concertul dat a doua oară. A treia zi hotărîrea premiilor meseriașilor.

Despre toate acestea, cari au reușit și ele tot așa de strălucit, — vom aduce dare de samă în numărul viitor, în acesta ne-mai putîndu-le cuprinde pe toate.

Dela toate ne-am dus cu sufletele pline de mulțumire, dar învăluite în greul vâl negru de jale care s'a lăsat pe suflete pentru nenorocirea Vlaicu, de sub a cărei urmărire nu ne-am putut zmulge pe nici o clipă și nu ne putem nici azi!

Două procese...

„Libertatea“ luată în pleznă de procuratura din Cluj pentru articlii scriși despre preotul Mureșian din Sătmar și soții sei arestați cu el...

Vineri în 12 Sept. (săptămîna trecută) redactorul răspunzător al „Libertății“, dl Pompiliu Albu, a fost chemat înaintea judei cercetător din Orăștie, și ascultat în două procese de presă ce s'au pornit de procuratura din Cluj în contra acestei foi, pentru doi articli tipăriți în „Libertatea“ din astan.

Unul e articolul: „Martirii iubirii de neam“ din Nr. 21 dela 15 Maiu n. 1913, în care se descrie pășania celor 14 țărani din Mofținul-mic și a preotului lor Mureșianu, pe cari după ce i-a ținut în arest preventiv (nainte de judecată), procurorul spunea că-i sloboade afară dacă pun chezeșie 160.000 cor!... Despre o astfel de întâmplare „Libertatea“ a scris un articol în care a pus nișcă inimă, — pentru ce trebuie și ea lovită la mir cu crucea sfintă dela Hajdudorogh!... Să gustăm și noi din bunătatea pe care acea biserică o răvarsă asupra Românilor ce vin în ceva atingere cu ea!..

Al doilea e articolul: „Preotul Mureșianu prețuit în 100.000 coroane“ publicat în Nr. 22 (dela 22 Maiu n.) în care se dă partea cea mai mare din scrisoarea trimisă de părintele Dr. Lucăciu ziarului „Românul“ după ce a cercetat în arest pe frații din Mofțin.

Redactorul nostru a primit răspunderea pentru publicarea articlilor.

E interesant că cei 15 Români au fost trimiși acasă, fără a fi judecați, și e prea cu puțință ca să nici nu mai fie judecați, iar noi pentru că am vorbit cu iubire despre ei, o să fim pedepsiți!

Și așa ceva e cu puțință în țara noastră cea cu multe dreptăți pentru cetățenii ei!

Membrii noi înscriși la „Asociațiune“, la adunarea dela Orăștie.

În preajma adunării dela Orăștie, comitetul arangeator de aici a pus la cale o înscriere de membri fondatori, pe viață și ordinari, în oraș și în jur. S'au și făcut frumoase înscrieri. Cu cele ce au mai urmat în zilele adunării, s'au făcut: 2 membri fondatori cari au plătit câte 400 cor. taxă; 25 membri pe viață, cu câte 200 cor.; 79 membri ordinari cu câte 10 cor. și 130 membri ajutători, cu taxe mai mici.

Lăsăm să urmeze aci lista acestor membri:

Membrii fondatori
(cu câte 400 coroane):

- 1 Dr. Ioan Popp medic, Orăștie.
- 2 „Casina Română“ din Orăștie.

Membri pe viață
(cu câte 200 coroane):

- 1 Dr. R. Dobo, med. Orăștie, 200
- 2 Dr. Corn. David, med. „ 200
- 3 Ioan Moșa preot, „ 200
- 4 Reuniunea Economică „ 200
- 5 Reuniunea de înmorm. „ 200
- 6 Dr. Aug. Deac adv. „ 200
- 7 Dr. P. Puican adv. Bozovici 200
- 8 Dr. Oct. Sghlimbea
dir. de bancă Orăștie, 200
- 9 Dr. Sev. Orbonaș adv. „ 200
- 10 Leo Bohățel inginer, „ 200
- 11 N. Opincar măcelar, „ 200
- 12 Petean Iosif protopop, „ 200
- 13 Lucăcel Ion inv. penz. Balșa, 200
- 14 Lula Petru preot, Bobilna, 200
- 15 N. Popovici preot, Cib, 200
- 16 Geogeană inst. Geoagiu 200
- 17 Nicolae Todea preot, Balșa, 200
- 18 Ios. Stupineanu prof. Geoagiu 200
- 19 Const. Baicu inv. dir. Orăștie 200
- 20 Corn. Demeter farm. „ 200
- 21 Const. Olar întrepr. Cugir 200
- 22 Dr. St. Chirilovici adv. Ilia, 200
- 23 Cugireana inst. Cugir, 200
- 24 Dr. Ion Elekes medic, Sebeș, 200
- 25 Nic. Borza prtp. Făgăraș, 200

Membrii ordinari
(cu câte 10 coroane):

- 1 Dr. Ioach. Tolciu cand.
de adv. Orăștie 10
- 2 Irinușa Faur, Abrud 10
- 3 S. Bornemisa filosof, Orăștie 10
- 4 A. Pascu, comerciant „ 10
- 5 Ioan Inișca, „ „ 10
- 6 N. Branga, of. de bancă „ 10
- 7 Sim. Vlad, comptabil „ 10
- 8 Petru Belei, cassar „ 10
- 9 „Balomireana“ inst. Balomir 10
- 10 Basiliu Vulcu, com. Orăștie 10
- 11 Gregorie Vulcu, com. „ 10
- 12 Silvestru Oprean, com. „ 10
- 13 Iuliu Turdășan, oficial „ 10
- 14 Mariji Turdășan „ 10
- 15 Ioan Rob, comerciant „ 10
- 16 Dumitru Rob, proprietar „ 10
- 17 S. Cărpinișan, măcelar „ 10
- 18 Val. Orbonaș, of. debancă „ 10
- 19 St. Onea, preot Almașul-m. 10
- 20 Iul. Florea of. de bancă Orăștie 10
- 21 Clara Florea, soție de
of. de bancă „ 10
- 22 Nic. Părău, întreprinz. „ 10
- 23 Maria Părău, soție de intr. „ 10
- 24 Dr. Sim. Vulcu, cand. adv. „ 10
- 25 Il. Buzdugan, sec. de ban. „ 10
- 26 George Cușula, cassar „ 10
- 27 I. Vărmărean m. păp. Orăștie 10
- 28 A. Muntean comerciant „ 10
- 29 Br. Brassai m. măsar „ 10
- 30 D. Bobei preot Petreni 10
- 31 A. Bobei preoteasă „ 10
- 32 Maria Groza propr. „ 10
- 33 I. Marta privatier Orăștie 10
- 34 Vas. Domșa protopp. „ 10
- 35 S. Damian funcț. „ 10
- 36 I. Stefanescu întrepr. Cugir 10
- 37 Art. Brassai com. Orăștie 10
- 38 Tr. Iarca med. vel. Deș 10
- 39 Ef. Costescu preot Boi 10
- 40 Nicolae Andrei „ Cășteu 10
- 41 Vasile Necșa „ Martinești 10
- 42 Dionisie Costea „ Nadajdia 10
- 43 Dr. I. Iuga-Cloșca adv. Karsdorf 10
- 44 I. Popovici protop. Geoagiu 10
- 45 Sim. Filimonescu preot Renget 10
- 46 A. Roșiu, cassar, Geoagiu 10
- 47 Lud. Todica, „ 10
- 48 Dr. Serafin Trif, adv. „ 10

- 49 Romul Sabeu, preot, Folt 10
- 50 N. Fieru administr. Bobilna 10
- 51 S. Monulescu, prop. Or. de sus 10
- 52 Oct. Bude, preot, Pișchinț 10
- 53 Petru Muntean „ Parja 10
- 54 A. Cristea, privatier Loco 10
- 55 George Danil inv. Casteu 10
- 56 Iul. Vulcu, mare-propr. Vinț 10
- 57 Valeria Vulcu „ „ 10
- 58 Ioan Goșia, proprietar „ 10
- 59 Emil Lupea, func. de bancă „ 10
- 60 Iacob Dariciu, cassar „ 10
- 61 Traian Mihailă, preot, Rsel 10
- 62 Avram Dubleş, inv. „ 10
- 63 Ilie Bura „ „ 10
- 64 P. Stefanescu, întrepr. „ 10
- 65 A. Danilescu, notar Vajdei 10
- 66 Dr. Sim. Dragomir, adv. Ilia 10
- 67 Iosif Dumitru, preot Beriu 10
- 68 Ana Damian, ved. Orăștie 10
- 69 Dr. N. Damian, c. adv. „ 10
- 70 George Bălușiu, comp. Cugir 10
- 71 Nicolae Olariu, întrepr. „ 10
- 72 A. Groza, preot Cost. mare 10
- 73 Ad. Teodor „ Turdaș 10
- 74 Ioan Olariu, „ Bucium 10
- 75 Romul Albu, „ Vinerea 10
- 76 N. Mihailă, mare pr. „ 10
- 77 P. F. Nicoară, inv. „ 10
- 78 G. Popa, preot, 10
- 79 A. Basarabă, „ Romos. 10

Iar membri ajutători, cu câte 2 cor pe an, sau mai mult (dar mai puțin de 10 cor.), s'au înscriși 130 inși. Numele lor le vom aduce în numărul viitor. — Printre acești fel de membri trebuie să numărăm și pe dl D. Florescu din București, care a dăruit „Asociațiunii“ 100 Lei (cam 100 cor.), dar fiind cetățean altui stat, nu poate figura ca membru ordinar, nici de alt fel, doar așa ca ajutător, dăruitor la anumit privilegiu.

De tot s'au înscriși 237 membri, dintre cari:

2 fondatori	800 cor.
25 pe viață	5000 „
79 ordinari	790 „
130 ajutători	278 „
1 extra	100 „

Deci: Dela membri: 6968 cor.

— Au fost apoi rugate dsoarele române din loc și cele venite la adunare, să vînză flori printre oaspeți: florile „Asociațiunii“, adunînd și ele în acest fel cît pot dela acei cari le vor primi îmbiemintele gingașe. S'a adunat și din vînzarea de flori prin dsoare 300 cor.

— S'au tipărit apoi pe sama chelnerilor dela hotele bilete de socoată, anume pentru adunarea aceasta. Pe fiecare bilet, cînd să face socoata celor ce au mîncat și beut, să se adaugă 10 fileri în folosul „Asociațiunii“. S'au adunat și din acestea 51 cor.

De tot, astfel s'a adunat la această adunare, din taxe de membri, vînzare de flori și bilete de socoată:

7319 coroane

cari au fost predate Asociațiunii ca dar în bani din partea adunării dela Orăștie.

Di președintele al „Asociațiunii“ s'a arătat foarte mulțumit de acest

rod al ostenelelor întru cîștigarea de membri. Totuși noi trebuie să mărturisim, că suntem numai în parte mulțumiți și numai dînd fil-cuirea de lipsă faptului: Suntem și noi mulțumiți cu aceea cîți membri s'au înscriși ca fondatori și pe viață. De cei ordinari ar fi putut să mai fie. Cu numărul membrilor ajutători însă, ar trebui să fim nemulțumiți. Căci într'un jur cu popor ca cel din ținutul Orăștiei, s'ar fi putut face cel puțin 500 ori 1000 de astfel de membri. Dar noi înșine nu am forțat acest lucru. Membri „ajutători“ (cu 2 cor. pe an) sunt mai ales din popor, iar poporului noi în acest an cu alîtea potopuri economice, nu i-am putut cere să facă și pentru Asociațiune jertfele în bani, pe care între alte împrejurări le-ar fi făcut foarte pe ușor și cu mîndrie. Ne-am mulțumit cu aceea, ca el, poporul, să-și arate de data asta numai inima lui bună față de Asociațiune, prețuirea lui față de așezămînt, prin defilarea cea sărbătorească în ziua adunării în Convoitul comunelor. Și poporul nostru s'a plătit cu drag de această chemare a lui, iar pe viitor avem cele mai bune nădejdi, că își va face și datorințele de intrare în șirul membrilor.

Din România.

Marele împrumut.

Ministrul român de finanțe (peste visteria țării) pregătește luarea unui mare împrumut în străinătate. Se crede că piețele de bani franceze, germane și belgiene îi vor pune la îndemînă împrumutul dorit, care va fi de vre-o 500 milioane (jumătate de miliard). Țara va plăti 4 la sută după el.

Întreg acest val de aur e de lipsă pentru noile lucrări de cari Țara are lipsă în Cadrilater (hotarul rupt dela Bulgaria). Cel dintîi lucru mare va fi: un nou pod peste Dunăre pe la Oltenița, legînd țărmul vechiu român, cu țărmul cel nou, la Turtucaia.

După asta România va trebui să strătaie tot Cadrilaterul cu căi ferate, căci azi în întreg acest nou hotar nu să află nici o singură linie ferată, — numai o bucată ce duce dela Dobrici (oraș cu negoț) spre Cocardgea și de aci la Varna, la țărmul mării. România va trage acum cale ferată dela Turtucaia la Dobrici și dela Silistra la Dobrici, apoi dela Dobrici incolo peste Cadrilater și spre Balci, ca să facă scurgere negoțului spre Balci, noul port de mare românesc. Cînd și aceste linii vor fi gata, viața economică în Cadrilater va lua un nou și mare avînt!

Pe bune cărări!..

Și armata începe a nesocoti limba soldaților?

Din Sătmăre se scrie ziarului „Românul”, că zilele trecute sosind acasă din Bosnia feciorii regimentului 5 de infanterie, vre-o 400 de inși, ei au fost salutați de mai marii militari, arangindu-se o paradă militară anume în onoarea vitejilor veniți acasă, după ce au dus zile destul de chinuite acolo acuși un an deplin. Parada în onoarea lor s'a ținut în 1 Sept.

Să se știe, că din cei 400 soldați prăznuiți, nu mai puțin ca 300 sunt Români! Abia 100 sunt Unguri cu Evrei și Nemți cu tot.

Și totuși ce s'a întâmplat? Majorul Helvey a ținut soldaților o mare vorbire prin care lauda virtutea lor militară și le aducea mulțumita țării pentru slujba ce i-au făcut.

Nici un cuvânt însă n'a sunat și în românește, ca bieții soldați români să aibă și ei cel puțin atita mulțumită și mângâere pentru jerfa lor!

Nu! Infumurarea maghiară și-a arătat și aci ghiarele! Ea începe a lovi în inimile românești și în armată! Ea desprețuește azi pe Român și acolo, unde până aci era și el prețuit cât de cât, ca unul ce e din cei mai viteji luptători pentru țară și Domnitor!

Mulțumim, domnule major Helvey (bănuim că ești „patriot” și tu, cum se cere la Peșta). Iar voi feciori români, însemnați-vă bine faptul grozav, că după ce ați fost jinuți gata de aruncat în foc, având acolo să vă jertfiți viața, (auziți bine: viața!), când primejdia războiului a trecut, — majorul vostru s'a uitat cu despreț la voi și la limba voastră, și v'a ciufulit vorbindu-vă numai ungurește, par'că el ar fi Lengyel Zoltán ori alt politician cu părul creț și cu limbă de șerpe din Pesta!

Mulțumim conducerii armatei, dlui ministru de războiu și celor cu gulere late de aur, cari de aci încolo vor ca noi să vedem și să știm, că nici armata nu mai e așezământul în care suntem cinstiți și cruțați în simțămintele noastre!..

E bine să știți și voi gulerele de aur, că noi știm asta!

Pe bună cale apucați!

UN GÎND MÎNDRU și-o vorbă frumoasă!

România ia în slăpînire peste 300.000 de streini: Bulgari, Turci, Tătari și alte vițe. Cel ce judecă lucrurile după mersul lor în țara noastră, ar crede că acum și România o să se apuce cu toți dinții de ros la Bulgari și Turci, doar doar îi poate mistui și trece în trupul neamului românesc!

Indoesebi foile maghiare, purcezînd dela sine înșeși, spun că

de aci încolo și România va avea pricină de naționalități, harță cu neamuri streine, și ea va fi silită a le strînge pe acelea de grumaz și nu va mai avea cuvînt a arunca Ungurilor în obraz că numai ei sunt asupritori și tirani cu neamurile streine din țara lor!

Dar vezi nu e așa!

Cu totul altfel gîndesc și grădesc, ba și făptuesc, cei din România liberă. Dovadă deteră doar de curînd prin zidirea bisericești turcești, păgîne, la Constanța, pe cheltuiala statului și luînd parte la sfînșirea ei însuși Regele și Regina! Și doar e vorbă de o mîna neînsemnată de oameni! Cu atît mai virtos frumos să vede că are de gînd să pășească România față de locuitorii streîni și număroși ai Cadrilaterului. Noi așa credem că cele ce le cetim în privința asta în frunțașul ziar „Minerva” din București, reoglindec totodată și părerile oamenilor conducători din Țară. Și iată ce spune „Minerva” despre acest lucru:

Nimeni n'a avut deopotrivă cu noi Românii privilegiul, de a se încredința, că 'n luptele naționale, cele mai primejdioase arme sunt silnicia pornită din neîngăduința și siluirea în cele sufletești, căci ele nu răpun, ci îndrjesc și stînesc împotrivire din ce în ce mai încăpătînată!

Dacă dară Bulgarii, Grecii și Sirbii vor (în hotarele cuprinse de ei) să se ridice deasupra prin amenințări și prin siluire, noi avem să pornim din gîndul, că nu orișicui i-se cuvîne să se socotească Român, și că în rîndul Românilor n'au să fie primiți decît cei ce-și vor fi dat silința de a fi vrednici de aceasta!

Care va să zică: România nu va silî pe nimenea a se face Român, ci, prin purtarea ei de stat cult, luminat, va face ca streinii să se simță ei înșiși, din al lor îndemn, atrași spre acest neam, din care a face parte să fie și pentru ei o mindrie!

De aceea numitul ziar cere, ca în noul hotar rupt dela Bulgari, să se trimiță deregătorii cei mai buni, cei mai cu tact, cu frumoase purtări, — ca tocmai prin aceste purtări să facă pe acei streini a se simți bine, plăcut, în noua lor patrie!

Ce vorbă frumoasă! Cine aude pe la noi de așa ceva?

Pentru cei asentați.

Recruții cari voesc să se pregătească pentru armată nainte, ca să le fie mai ușor serviciul, să comande dela „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie, cartea cea mai de lipsă la miliție, așa numita

„VORSCHULE”

sau Școala pregătitoare pentru pușcat. Cartea aceasta e foarte folositoare pentru fiecare soldat și are de ea neapărată lipsă fiecare sarge pentru instruirea soldaților.

Prețul: 45 fileri franco.

NOUȚĂȚI

O frumoasă arătare a doliului pentru Vlaicu la Orăștie.

Ieri, Mercuri, la orele 5. d. a., timpul înmormîntării scupului nostru mort Aurel Vlaicu, s'au tras în Orăștie la toate bisericile: românești, maghiare și săsască, clopotele timp de jumătate de oră, — ca un glas tînguitor al credincioșilor acestui oraș, pentru sufletul celui-ce în acest timp își făcea în București calea spre gura de pămînt ce sta deschisă ca să ni-l înghiță...

A fost un cîas nespuse de înduioșetor, cînd în tot orașul au pornit de-odată a suna clopotele la toate bisericile Biserica săsască a dat cea dintîi lovitură de clopote, urmîndu-o cea papistașă maghiară, cele românești și cea ev. ref. maghiară. Căci aici toți l'au avut drag, și toți au vărsat o lacrimă pentru el...

— Duminecă, în multe biserici preoții noștri cu inimi simțitoare pentru nenorocire, vor face rugăciuni pentru sufletul răposatului prin năpraznă, a iubitului Aurel, și la amiază vor lăsa să se tragă și la bisericile lor clopotele jumătate de cîas, — ca să dea privilegiu poporului a se închina Domnului la auzul clopotelor, zicînd: Odichnește-l Doamne pe iubitul sufletelor noastre Aurel...

O DORINȚĂ

care să ne fie ca o poruncă!

Din partea mai multor frunțași ai neamului nostru s'a arătat prin foile noastre de zi, dorința, ca, în semn de jale națională după iubitul nostru Aurel Vlaicu, cu ziua de azi, Joi, 18 Sept., să nu se mai fină timp de 2 săptămîni nici o petrecere și Românii să nu iee parte la nici un fel de petreceri! Acei cari au pus ziua unei petreceri pe timpul acesta, să binevoiască a o amîna până după cele 2 săptămîni de doliu.

13... Suntem dintre acei cari urîm și prigonom credințele deșerte, — totuși uneori unele semne de ale acestor credințe, îți sar așa-zicînd în ochi, ca și cum ți-ar rîde hidos în față și ți-ar zice: Nu ne crezi? Apoi iaca, te facem noi să auzi șuerarea noastră mistică prin aer, prin văzduhuri, peste capetele voastre ale muritorilor...

Rîdem de atîtea ori de acei ce să tem de numărul 13., crezîndu-l cu nenoroc. Și totuși mai ales anul de față fu un an, care, ca ne-alții de vrășmaș își arată asupra omenimei sorocul seu blăstămat de 13. Războiul din Răsărit, pornit în anul trecut 1912., mearsă atît de frumos, atît de înălțător de suflete cu atîta putere a creștinătății asupra păgînului care fu turtit și zdrobit, înct popoarele creștine balcanice fură ridicate în slavă în ochii lumii întregi. — În 1913. același războiu făcu o cîrnitură, suci mințile la popoarele până ieri întovărășite, și le făcu să sară ele între ele în încăerările cele mai sîngeroase, scriboase, respingătoare, ducînd jale în și mai multe case decît în marele războiu cu păgînii... Iar pe unul din tovarășii de

ieri, îl zărobi, îl făcu ferfeliță, îl întinse jos în tina drumului și-l dete să fie călcat de picioarele soților sei de ieri, cari li tăiară apoi unul o ureche, altul o pulpă dela un picior, altul li zmulse o mătăcină de păr din creștet, iar acum Turcul, ajuns și el de-asupra, li tae nasul! Vor pomeni în veci Bulgarii războiul nebun pe care l'au pornit în 1913.

După războiu veni apoi rînjindu-se fioroasa stafie a colerei, care îngrozește ca un alt războiu, atîtea popoare aici în Răsăritul Europei.

Pune încă la socoată pagubele anului economic, cu banii mai scumpi ca ori-și-cînd, cu năprazna furtunilor ce pustiiră în țara noastră ca nealțădată, — și 1913. ne va rămînea de groaznică aducere aminte!

Iar mai nou ce ne aduse jalea cea grea ce azi cutrămură sufletele Românilor din patru țări? Dragul nostru Aurel Vlaicu a plecat la drum să-și facă cel mare zbor peste Carpați: în 13 Septembrie 1913. Care fu sfîrșitul întreprinderii lui, o vedem înfrînti de intristare cu toții... Ba foile din Țară ne mai supun un amănunt Induioșetor:

Ci-că Vlaicu se dase jos în comuna Buda, căci să află la poalele Carpaților, și aci și-a dat motorului benzina de lipsă pentru o cale mai lungă: peste Sinaia și Carpați până la Brașov. Dar cum li era obiceiul, că era om cam slab de fire, ca să-și întărească firea și stomacul (ca zborul să nu-i facă greață), a scos o sticluță cu cognac (rachiu fin) ca să ia o dușcă de drum. Cînd a scos sticluța s'o pună la gură, i-a căzut din mîna la pămînt!

— »Să m'n rău, domnule!«, — li zise un țărăni ce-l privea.

— Dacă m'aș lua după semne, — a răspuns Vlaicu — n'aș mai zbura niciodată!..

Nu s'a luat după semnele credinței deșarte. S'a urcat în scăunelele de cîrmă în luntrița mașinei, și peste cîteva minute, la 20 kilometri, îl ajunse groaznică soartă... Se vede că avuse el și alte semne și presimțuri rele, de aceea zisesse țărăniului: »Dacă m'aș lua după semne, n'aș mai zbura niciodată!..«

Colera, cumplitul biciu alui Dzeu care mai dete și el peste oameni în anul acesta cu 13, — a început a da napoi și în Ungaria. Cătră sfîrșitul săptămîinii trecute, se aruncase cu putere asupra mai multor ținuturi: printre Slovaci din Ungaria de Miază noapte, apoi printre Românii din Carășeverin și printre Unguri pe lîngă Dunăre și în inima țării, în Pesta. Foile de Duminecă vesteau următoarele: Imbolnăvirile de coleră până acum au ajuns numărul de 75—80. Mai nou s'au ivit în Sînmiclăuș 8 cazuri, în Varkulcs 5 și în Ó-davidhaza 3. Acestea le spune vestirea oficială. Dar cîte cazuri sunt, pe care lumea le-o fi tănuind, ca să nu le iasă vestea și să fugă lumea de ei, — nu să știe. Doar darea

de samă oficioasă nu spunea nimic, în vreme ce în comuna Sinmiclausul din comit. Bereg, medicul cercelător a dat în un pod peste cinci bolnavi de coleră! Li ascunsesse ai lor, ca să nu să știe de ei.

În Leșcovița (Neramogyorod) din comit. Carășeverin, s'a ivit cel dintii caz de holeră în 3 Septembrie și până în 10 Sept. erau 11 bolnavi, dintre ei 6 au murit! Cel care a adus colera în sat a fost un rezervist întors din Bosnia. A doua zi după îmbolnăvirea lui, a căzut în aceeași boală mama lui, cu care locuia în aceeași casă, apoi în 5 Sept. vărul lui, care locuiește în vecini; în 6 Septembrie fiul lui de 3 ani, care a și murit în 7 Septembrie.

La celelalte îmbolnăviri în comună de asemenea s'a putut dovedi, că au venit din atingerea nemijlocită cu bolnavii din jurul lor. Că așa e boala asta: germeii ei se află în materiile din stomacul și mafele bolnavului, și dacă cumva vii în atingere cu astfel de materii, — de pildă te murdărești de o vărsătură a bolnavului, sau o muscă care a umblat pe vărsături ori alte lăpădături de-ale bolnavului, vine și și-să pune pe deget și lasă o sămânță mică-mică și cu degetul o pai pe buze ori cu o bucată de mîncare o slobozi în stomac: ne-cazul e gata! Cum a ajuns germe-nul acela în căldura și umezala stomacului tău, să înmulțește în chip înspăimîntător, și mine-zi ori la 2—3 zile te pune și pe tine la pat. De ești om foarte viguros, cu stomac tare sănătos, o treci, de unde nu, te răpune.

Iaca pentru ce e primejdios a umbla în mână cu lucruri de ale bolnavilor de coleră, ori a purta hainele lor (cari se dau de „pomana” celor săraci, cînd cu pomana li se dă și moartea!...) Dar omul ce ține mult la curățenie, nu e atacat de coleră. Că ea nu e în aer, ca germeii altor boale.

De aci poți înțelege de ce azi în orașe mari, cu medici și cu pază bună, colera nu mai face pustiiri grele. Leacul ei e curățenia cea mai mare, și atunci scapi de ea. De aceea azi în București și în Budapesta, colera e slinsă, după bîntuire de vre-o 2 săptămîni într'un loc. Și tot așa e în apunere și încolo în țară, unde se ascultă de îndrumările pe care medicii le dau, pe calea deregătorilor obștești.

Cei-ce așteptați

publicare de știri trime nouă, rugăm iertați întîrzierea. Din numărul viitor încolo reluăm punerea lor în foaie la timp.

Petrececi.

— Tinerimea română din Oravița invită la „Petrecerea de cules de vii impr. cu dans” ce o va aranja în 20 Septembrie n. 1913 în localitățile hotelului „Corona Ung.” din Oravița-mont. Venitul curat e pentru cei păgubiți de potop din comit. Carăș-Severin.

— Recruții români din Lugoș aranjază Sîmbătă, în 27 Septembrie n. 1913 în saletul oteleului „Concordia” o petrecere cu joc la care invită cu toată stima. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea copiilor săraci.

— Am publicat aceste invitări, dar nădăjdum că aranjatorii acestor petreceri și producții le vor amîna în semn de doliu pentru dragul nostru Vlaicu perdut.

Aminare de petrecere.

Prin aceasta avizăm, că petrecerea, ce am anunțat-o pe Sîmbătă în 20 Sept. în urma morții tragice a martirului națiunii Aurel Vlaicu, decretîndu-se doliul național, s'a amînat cu 2 săptămîni anume pe Sîmbătă în 4 Octobrie st. n. și să va ținea tot în sala berăriei Fabrikshof (Gyártelep) din Timișoara-Fabric, seara la 8 ore.

Invitări separate nu să mai trimiț și rugăm cu tot respectul să luați parte atunci la petrecerea arangeată.

Cu toată stima: Comitetul Reuniunii de lectură română din Timișoara.

Moarte. Nicolae Berian, fruntaș econom al poporului nostru din Cugir, după un scurt, dar greu morb, a încetat din viață, în etate de 43 ani, la 16 Septembrie n. Fie-i țărina ușoară.

MAI NOU

O pedeapsă grea.

Ieri, Mercuri în 17 Sept n. s'a pertractat la Cluj procesul de presă (pentru tipar) al „Foi Poporului” din Sibiu, pentru articolul „Macedonia Ungariei”.

Dl Nicolae Bratu, redactorul „Foi” a fost găsit vinovat de „ațitare” de cătră curtea cu jurați, — iar tribunalul pe temeiul acestei judecări, l'a osîndit pe dl Bratu la opt luni arest de stat și 600 cor. pedeapsă în bani.

S'a deschis, să vede, nou șir de prigoniri asupra foilor românești, asupra acestor steaguri ale vieții naționale.

Inmormântarea lui Vlaicu.

Dela trimisul nostru la București, dl Sebastian Bornemisa, am primit azi, Joi dimineața, următoarea telegramă:

București, 17 Sept. — La înmormîntarea lui Vlaicu au luat parte peste o sută de mii de oameni! E de nedescris jalea ce e și aici pentru el.

Din îndrumarea Maestății Sale Regelui Carol, ministrul de războiu Hârjeu, a decorat pe răposatul cu medalia „Virtutea Militară”... ca pe cei mai viteji soldați căzuți pentru patrie.

Vom aduce încă foarte interesante amănunte.

Din Budapesta. Dl L. Olariu, officiant în ministeriu, cunoscînd multe lipsuri ale Românilor dela sate, a deschis în Budapesta un birou de informații vînd în felul acesta a sta în ajutorul celor cari nu voiesc a fi înșelați de agenți.

li sfătuim pe cei cari voiesc a-și cumpăra motoare bune ori vre-o moară ori alte mașini, cari au ceva de vînzare, cari au vre-o cauză în ministeriu, cari au lipsă de vre-un împrumut, ori cari au alte afaceri prin Budapesta, — să-i scrie dlui Olariu, căci vor fi îndreptați spre bine și vor primi deslușiri corecte.

La dorință trimite gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și de alte mașini.

Îl recomandăm pe dl OLARIU, căci îl cunoaștem de om corect. — Adresa: L. OLARIU, Budapest II., Margit körut 11. (1100) 1—

Cărți școlare cu aprobare ministerială.

Ministrul instrucției publice a aprobat sub numerii următori cele mai noi ediții ale manualelor de Iuliu Vuia:

Abcdar ilustrat ed. X., Nr. 152.751/1912; Abcdar Gabel ed. VII. Nr. 89.142/1913; Cetirea cl. II. ed. VI. Nr. 104.220/1912; Cetirea clasa III., ed. VII., Nr. 131.332/1912; Cetirea cl. IV., ed. VII., Nr. 127.381/1912; Cetirea cl. V. și VI., ed. IV., Nr. 100.967/1912; Limba română, ed. IX., Nr. 79.642/1913; Limba maghiară partea I., ed. X., Nr. 127.380/1912; partea II., ed. VIII., Nr. 127.380/1812; Aritmetica partea I., ed. VIII. Nr. 4119/1912; Aritmetica și geometria, ed. V. Nr. 104.755/1913; Geografia și constituția, ed. VIII., Nr. 79.819/1912; Istoria Ungariei, ed. I., Nr. 128.134/1913; Istoria naturală, ed. II., Nr. 104.754/1913; Fizica și Chimia ed. II. Nr. 108.725/1913; Economia, ed. II., Nr. 16.593/1911. A apărut partea III. a Cursului de limba maghiară de I. Vuia, care conform planului de învățămînt ministerial emis sub nr. 80.000/1910 cuprinde întreg materialul din aritmetică, geografie, constituție și istorie. Prețul 60 fil. Arad. Tipografia diecezană. Deák Ferenc-tér 35. A apărut: Maghiara partea III. Cuprinde întregul material din Aritmetică, geografie, istorie și constituție conform planului emis sub Nr. 80.000/910. Prețul 60 fil.

(1083 3—4

Cărți și recvizite școlare.

La „Librăria S. Bornemisa” din Orăștie se pot procura toate manualele didactice admise și aprobate de autorități, spre a fi în-trebuințate în școlile populare române. Mai ales se recomandă pentru școlile gr. or. manualele de I. română de Dr. Strofa și soții, cari sunt toate aprobate alit de Ven. Consist. cit și de Ministeriu. Prețul acestora e: Abecedar — 46 f. Cetirea II. — 60 Cetirea III. — 70 Cetirea IV. — 70 Cetirea V—VI. 1'80.

Pe lingă manualele didactice librăria e provăzută și cu toate

recvizitele școlare necesare și anume: duzina creioane (ceruse) 18 fil. și — 42 fil. stile mari cutia cu 100 buc. cor. 1'40; mici cor. — 70 fil.; tăblișe mari — 30 fil. mici — 24 fil.; gume cutia cu 90 buc. cor. 1'30, precum și cu toate tipăriturile de lipsă.

Toate comenzile de peste cor. 20— în caz cînd banii se trimit înainte se expediază franco iar la recvizite se mai acoardă și un rabat de 5%.

22 mustre de rugări

pentru scăpat dela cătănie,

— să găsească gata în cartea acum ieșită de sub tipar, întocmită de dl sublocotenent Alexiu Hamat din Alba-Iulia, — care își arată sub ce titlu (pe ce cuvînt) poți scăpa de slujba militară regulată și să fii trecut în rezerva supletoare (de 8 săptămîni).

Pe 22 de temeuri ai dreptul a-ți cere slobozirea dela miliție, și toate sunt arătate în această folo-sitoare carte, și pentru fiecare țese-dă muștra de rugare gata.

Cartea, 7 coale de tipar — să trimițe franco dela Librăria Națională S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros) pentru 2 cor.

Mulțumită publică.

Din partea subscrisului, precum și a comitetului parochial din Homorod-suseni com. Hunedoarei, să aduce și pe această cale cea mai călduroasă mulțumită bunilor și evlavioșilor creștini aflători în America, cari aflînd, că la biserica noastră lipsește policandru din naea bisericeii, precum și potirul cu cele aparținătoare de aceasta, — au binevoit a colecta Vasile Popa, din Homorod și Andrei Ferdeș, din Geoagiu dela următorii: — Vasile Popa 5 dolari Ioan Blaga, 15 d. Iosif Grec 5 d. Andrei Borza 5 d. toți din Homorod. Andrei Ferdeș 6 dol. Petru Pasc 1 d. Iosif Herța 1 d. R. Oancea 1 d. Nicolae Lup 1 d. și Toma Isac 2 d. din Geoagiu. Petru Iancu, din Gibot 50 cenți Iosif Caliman, din Gelmar 5 dol. Nicolae Apostol și Filip Marcu din Spring, Iosif Mihu 25 cenți, cite 50 cenți George Mihu 50 c., Dumitru Cibu 50 c., George Stînea 50 cenți, toți din Ol-Daia, Ioan Vințan, 50 c., Simion Lazar 50 c., Ioan Bucur 50 c., Simion Taina 1 dol. 50 cenți, Nicolae Lazar 1 dol. din Lancrăm toți. Ciurpen Filip Penar, à 1 dol. George Iosif, Dumitru Macrea și N. Curtean, din Săcel cite 60 cenți. Vasile Popa, 50 c. Dumitru Bogățan 25 c. ambii din Orlat. Nicolae Frățilă, com. iun. 1 dol. în banii noștri a sosit la destinațiune suma de cor. 300 (trei sute) obiectele sau comandat, — cu ocaziunea sfințirii lor care va urma cit de curînd, să va coti pomelnicul tuturor binefăcătorilor pentru ajutorul dat Sfintei noastre bisericeii.

Homorod, 22 August v. 1913.

Ioan Găzdău paroh.

(1099) 1—1

„Grăunțul“

societate de consum în Leses — fogyasztási szövetkezet Lesesen.

Publicațiune.

Avem onoarea a aduce la cunoștința on. publică „Grăunțul“ societatea de consum din Leses (Sulumberg) prin decisiul tribunalului 11917/1913 a încetat de a-și mai continua activitatea.

Ne luăm deci libertatea a aviza pe toți creditorii „Grăunțului“, ca dela publicarea acestui aviz în decurs de 6 luni să-și valideze toate pretenziunile lor, ca astfel cererile lor valide să poată fi luate în considerare.

Băilă Bucur Crăciun Ioan Pătulea St. Ioan Ioan Muscă
membri liquidatori — felszámolóbizottsági tagok.
(1303) 1—3

Hirdetés.

Van szerencsénk tudomásul hozni a b. közönségnek, hogy „Grăunțul“ fogyasztási szövetkezet Lesesen a kir. Törvényszék 11917/1913 számú végzése alapján beszüntette működését.

Bátorkodunk felhívni „Grăunțul“ összes hitelezőit, hogy ezen hirdetés közzétételétől számított 6 hónapon belül érvényesítsék összes jogos követeléseiket, hogy ily módon érvényes követeléseiket figyelembe lehessen venni.

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că dela 15 Sept. a. c. pun mai mare preț pe

croitoria de bărbați.

Țin în magazin stoffe de modă din patrie și engleze în alegere mare. Pregătesc după măsură hainele cele mai după modă. Cu conducerea croitoriei am încredințat pe Benke Ede croitor cu bun renume, și cu puteri unite vom niza, ca să mulțumim și așteptările cele mai mari ale onoraților noștri mușterii, pe lângă serviciu punctual și prețurile cele mai favorabile.

Cerind sprijinul binevoitor

Cu stimă

Benkó József.

P. T. Am onoare a aduce la cunoștință că desfăcându-mi croitoria mea, am primit conducerea croitoriei în prăvălia de modă a lui Benkó József, unde îmi voi servi onorații mușterii cu cea mai mare punctuositate.

Cu stimă:

Benke Ede.

(1105) 1—3

Scriitor să primește în data în cancelaria advocațională a subscrisului:

Dr. N. Petra

advocat, Sellște (Szellstve)

(1104) 1—2

Edict de licitațiune.

Composorii mici de pădure din Vințul de jos (Alvincz) vind în licitațiune publică circa:

400 m. lemne lungi de gorun și fag pentru foc, făcute grămezi, grămada à 5 cor.

100 stângini (blane) lemne de foc verzi de fag și puține gorun à 14 cor.

Lemnele sunt la 6 km. depărtare de gară, și calea bună de transport.

Licitațiunea să va ținea Duminecă în 21 Septembrie 1913 a. a. la 2 ore în cancelaria comunală din Vințul de jos pe lângă bani gata.

Vadiu 10% înainte de licitațiune e a să depune la presiul licitațiunii.

Informații mai de aproape să pot lua dela Nicolae Rotariu președintele composesoratului.

Vinț, la 3 Septembrie 1913.

Petru Roncea Nicolae Rotariu
cassar. președinte

(1101) 1—1

Anul I. și II. din „BOBÎRNACI“, dând cite un volum de 100 pagini, cu mii de glume, umor, satiră, — foarte producătoare de haz, — le avem legate în volume deosebite, pe care le vindem cu 35 cenți unul, trimis franco recomandat la America.

Administrația „Libertatea“

în ORĂȘTIE (Szászváros) sau la Librăria Națională, tot aici.

Nro 1066 — 1913 not.

Publicațiune.

Comuna Mărgineni la 1 Octombrie 1913, la 10 a. m. esarindează prin licitațiune publică următoarele bunuri comunale:

1. Finațiile com. Grădina de muștră, Todoricioara și Mănăstirea, pro 1914, cu prețul de 100-140 cor.

2. Pășunatul din muntele „Țiganul“, pro 1914, cu prețul de 700 cor.

3. Circiuna comunală pro 1914—1916 cu prețul strigării de 900 cor. — Condițiuni mai detaliate să pot privi în cancelaria com. din loc.

Margineni, 1913 Sept 15.

Primăria com.

(Nedescifrabil) not.

George A. Urs
primar.

(1096) 1—2

Țirgul de țară

în comuna Selistea (Szelistye) comit. Sibiiului, se ține pe cum urmează: Simbătă în 4 Octombrie st. nou țirg de oi și porci, Duminecă și Luni în 5 și 6 Octombrie țirg de cai și vite cornute și Marți în 7 Octombrie țirg de mărfuri.

Primăria comunală.

Nr. 1020 1913.

Arendare de pășunat.

Comuna Lancrăm (posta Sassebes) dă în arindă pășunatul cu oi pe locurile comunei în 21 Sept. 1913 după amiază la 1 oară. Prețul strigării 600 cor. vadiu 10%.

Arindarea se începe cu 21 Sept. 1913 și durează până în 1 Aprilie 1914.

Lancrăm, 4 Sept. 1913.

(1102) 1—1 Primăria comunală.

No 950 — 913.

Publicare.

Comuna politică Lomány esarindează casa comunală de sub Nro 65-a împreună cu licență de crișmarit și de boltă din 1 Novembre 1913 până în 30 Septembrie 1916, adecă pe 3 ani, cu prețul de strigare de 500 cor.

Licitație să va ținea în 5 Octombrie 1913 la 3 ore p. m. în cancelaria comunală din Lomány.

Lomány la 15 Septembrie 1913
Primăria com.

Pop N. Ioan
notar.

(1095) 1—2

Casă cu drept de crișmă de vânzare!

Casă care are drept de crișmă boltă, trafică, sare, stînd din 5 odăi, curte mare, magazinuri mari, șură, grajd și grădină în loc foarte cercetat, să vinde cu preț favorabil. (1107) 1—3

A să adresa la proprietarul.

Fischer Iozsef

în Bozeș, u. p. Algyógy

Nr. 773 913.

Publicațiune.

Comuna Alkenyér (Șibot) dă în arindă pe timpul dela 27 Octombrie 1913 până la 7 April 1914, dreptul de pășunat de pe teritoriul comunei, în mărime de 650 jug. cat.

Licitațiunea să va ținea la 28 Septembrie, la 10 oare a. m., în cancelaria comunală, unde totodată să pot vedea și condițiunile de licitațiune.

Prețul strigării e 2031 cor.

Alkenyér, la 13 Septembrie 1913

(1094) 1—1 Primăria comunală.

2 moșii de arendat.

Două moșii, una în Alsódetrehem și cealaltă în Mezőcsán, să dau în arindă sub condițiuni favorabile. Cea din Alsódetrehem în mărime de 60 de jugere catastrale, cea din Mezőcsán 67 jugere. Pământ bun și roditor. Condițiunile de arendare se pot afla dela: (1106) 1—2

Borosnyai László

Alsódetrehem (T-aranyos m.)

Prima fabrică de cahale din Barul-mare.

P. T.

Prima fabrică de cahale și schamott din Barul-mare, (lîngă Petroșeni, comitatul Hunedoarei), își recomandă onoratului public fabricatele proprii, și anume:

sobe de cahală, cămine și mașini (spar-uri) de cahale, în toate mărimile și colorile! În stil antic sau modern! Pentru lucru bun și material rezistent focului, fabrica primește garanță deplină pe cinci ani!

Baptușire de păreți cu cahale, și vane de scaldă din plate veritabile de faiance, — precum și reparări de tot felul ce privesc această branșă, să primesc pe lângă prețuri moderate și executare repede!

Asigurăm pe toți de serviciu punctuos și solid și rugăm să fim onorați cu comande!

Cu toată stima:

Prima fabrică de cahale și schamotte din Barul-mare—Nagybaár (comit. Hunedoarei).

(1093) 2—4.

Un morar,

o calfa, și un uenic de morar află imediată aplicare la moara artificială ori la moara de vama a băncii „Agricola“ din Hunedoara-Vajdahunyad.

Ofertele cu arătarea plății și condițiilor să se trimită cu grabă la adresa:

„Agricola“

(1098) 1—2 Hunedoara-Vajdahunyad.

Ad. nr. 765/1913 adm. (1086) 3—3

Publicațiune de licitare.

Din incredințarea reprezentanței comunei Balomir, facem cunoscut, că cele două mori (de jos și de sus) ale comunei, se dau în arindă celui ce promite mai mult, pe 3 ani ce urmează unul după altul, începînd cu 1 Ianuarie 1914, în licitația publică ce se va ținea în cancelaria notarială în 15 Octomvrie a. c. la 8 oare a. m.

Prețul de strigare 1000 cor.

Condițiunile referitoare la exarendare se pot vedea oricînd în cancelaria notarială, în oarele oficioase.

Totodată se face cunoscut, că azi numai moara din jos e în stare să umble, — în vreme ce moara din sus așteaptă reparație temeinică ca să poată umbla; de aceea e de dorit, ca ceice vreau să liciteze mai întîiu să se convingă despre starea morilor.

Balomir, în 25 August 1913.

Ioan Oprea jude Herczeg Sándor notar.

Garduri, tare ieftine!

Producele indigenă!

Fără pârcheș potretii!

(994) Ușor de montat! 19—20

Numărata scrisori de mulțumită adevărate că

Teșetura de drot „HUNGARIA“

e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul pe metrul pătrat 32 illori și mai mult.

Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabriacă de funii de drot și de garduri de drot în

Budaposta, VIII., 01161-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

Invățacei.

2 băieți, dela 14 ani în sus, din familie bună, să primesc ca *invățacei*, la:

Petru A. Moga

franzelar în Blaj

(1091) 3—10 (Balázsfalva)

Un băiat

din casă bună cu 1—2 clase gimnaziale, reale sau civile să primește ca *invățacel* pe lingă condițiuni favorabile în prăvălia cu mărfuri de manufactură alui:

Iulius Popovici

(1092) 3—3 din Hátzeg.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lingă prețurile cele mai moderate!*

Vinuri vechi: Vin alb 82 fl., Rizling 86 fl.,

Roșu 1 cor. Siller 78 fl.

Carbenet 1 cor. 10 fl.

Vinuri noi: Alb 58 fl., Siller 60 fl., Rizling 62 fl.

Rachle de trever (comină) K. 1.60. Rachle de comină, specialit. K. 2.20. Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

(947) 6— **PETRU BENEĂ,** proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)

Carol König

pictor de odăi, de firme și zidiri,

ORĂȘTIE, Piața riului Nr. 7.

(986) 20—26

Nr: 2674/1913 pret. (1095) 3—3

Concurs.

Devenind postul de vicenotar comunal vacant prin abdicere în comuna Tilicske, pentru îndeplinirea lui prin alegere scrisă concurs și invit pe candidații de notar cvalificați conform cerințelor legii, — de a-și înainta prin autoritatea lor competentă, cererile instruate cu dovezile de lipsă, la oficiul pretorial până în 15 Octomvrie a. c.

Szellstye, în 1 Septembrie 1913.

Prîmpretorul cercual.

„Compagnie General Transatlantique“

Linia Franceză

Linie regulată directă de vapoare repezi,

Havre—Newyork

și

Canada

peste Basel (Elveția) și Paris.

Cancelarii:

Budapesta, VII. Barós-tér. 15.

Telefon: József 14—97.

(1033) 12—26

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =

ORĂȘTIE—SZÁSZVAROS

Strada Beriiului Nr. 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pămînt, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cit și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelininare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilipe, etc.

Interesații sunt rugați a să adresa cu încredere firmel, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

15—28 (1023)

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște, primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5½%

după mărimea sumei și termenul de abdicere.

Darea de interese o plătește institutul.

DIRECȚIUNEA

(1042) 10—20

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200,000.

Giro-Conto la „ALBINA“. — Postsparkassa ung. 29.349

„Banca Generală de Asigurare“ societate pe acții în Sibiu (Nagyszeben) — este:

întîia și singura bancă de asigurare românească, înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunei: Parteniu Cosma, directorul-executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca Generală de Asigurare“ face totfelul de asigurări în deosebi: asigurări contra pagubelor din foc și asig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.

Asigurările să pot face la oricare bancă românească (Institut de credit), precum și la agenții și bărbaiți de încredere al Societății. — Prospecte (îndrumări și lămuriri), tarife și informațiuni să dau gratis și îndată.

Persoanele cunoscute ca acvzatori buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății.

„Banca Generală de Asigurare“ dă lămuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare, fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare“, Centrala din Sibiu—Nagyszeben

ori la Agenturile ei principale din Brașov (fil. „Albina“) și Arad (Józsefhorozeg-ut 1/a), în Orăștie la „ARDELEANA“ (di Simion Dămian, funcționar).